

CODERCH, Marion (coord.). *Innovació, traducció, reescriptura: Estudis sobre lèxic i interpretació en textos literaris medievals i les seves traduccions*. Barcelona: Consejo Superior de Investigaciones Científicas, 2015. Anuario de Estudios Medievales, 45/1. 471 pàgs. [17 x 24].

Número monogràfic de la revista *Anuario de Estudios Medievales*, dividit en tres àmbits: lèxic (amb cinc treballs), interpretació (conté sis estudis) i traducció (inclou quatre articles). En el qual es revisen aspectes vinculats a l'autenticitat i còpia del text, tipus de font, idioma vulgar o llatí, projecció d'una obra més enllà de seu àmbit de redacció. En primer lloc es considera el lèxic com una eina per suggerir i innovar el text original i les traduccions. Ens mostra la problemàtica del lèxic, la construcció i interpretació del text, a partir de la presentació de 15 temes que es basen en el llatí, francès, occità, català, castellà o italià.

Troblem a Pedro SÁNCHEZ-PRIETO BORJA desenvolupant la caracterització de la *General estoria* d'Alfons X el Savi (1221-1284) i com els col·laboradors del rei empren preferentment llatí, àrab, francès o castellà. Pel que fa a la llengua occitana consta l'estudi de Anna Maria MUSSONS sobre l'evolució semàntica del terme "entendre", a partir del llatí ("intendere") basant-se en la lírica trovadoresca. Meritxell SIMÓ revisa les inserccions líriques trovadoresques en textos narratius, com el *Roman de la Rose* de Jean Renart. Abel SOLÉ es refereix a l'autor anònim "Curial e Guelfa" (1443-1450), aprofundeix en les cançons de gesta i el cavaller ideal dels humanistes, combinant mots catalans i francesos. Vicent MARTÍNES dedica el seu estudi a Joan Roís de Corella, un poeta valencià del s. XV, amb molts recursos lingüístics.

Pel que fa la segona part, Pere J. QUETGLAS observa els vincles entre el llenguatge jurídic i el llenguatge poètic, a partir de la inclusió de recursos poètics en un document legal: l'acta de confirmació de la dotació de l'església de Sant Pere de Besalú, redactada el s. X per Miró Bonfill, compte de Besalú i bisbe de Girona. Marion CODERCH revisa el lèxic feudal dels trobadors occitans dels ss. XII i XIII recollit pels poetes valencians i catalans de finals de la Edat Mitjana. Els termes en ús ajuden a conèixer altres aspectes socials. Antònia CARRÉ mostra les diferències entre el llenguatge tècnic i el literari, juntament amb els canvis que hi ha a les dues versions de la traducció catalana del *Regimen sanitatis ad regem Aragonum* d'Arnau de Vilanova (1305-1308). Sobretot destaca la presència de termes de sanitat a la literatura. Anna KLOSOWSKA es refereix al pas de fronteres lèxiques entre ciència i art, estudiant el terme "individu", propi de les matemàtiques i de la ciència natural el s. XIV. Ángel ESCOBAR analitza la influència de la filosofia d'Aristòtil en Ramon Llull (ca. 1232-1315) i Arnau de Vilanova (ca. 1235/38- 1311/13). Joan SANTANACH revisa la manera com Llull adapta el seu pensament a la literatura.

El tercer apartat està format pels següents treballs de: Francisco Javier PUEYO MENA i Andrés ENRIQUE-ARIAS que es refereixen al lèxic de les traduccions bíbliques castellanes del s. XV, i com es portava a terme l'adaptació a la tradició i la

voluntat d'arribar a un públic. Lluís CABRÉ i Albert LLORET estudien el *Llibre de Fortuna i Prudència* (ca. 1381) de Bernat Metge i les traduccions renaixentistes d'Ausias March. Metge s'adapta a l'audiència cortesana i introdueix lèxic d'origen occità i del català col·loquial. Ausias Marc realitza la traducció al castellà i al llatí. Susanna ALLÉS TORRENT se centra en la traducció a l'Edat Mitjana tenint en compte l'acostament polític i cultural dels territoris ibèrics i italians, i les traduccions de clàssics llatins i grecs i dels humanistes italians. Marta MARFANY comenta la traducció de l'*Inferno* de Dante per Pedro Fernández de Villegas el s. XVI, operant canvis de format que acaben repercutint en el contingut.

Per tant el volum ens mostra la importància de la traducció i de la transmissió de coneixements durant l'Edat Mitjana i el Renaixement, el manteniment de les fonts llatines. Els canvis segons la llengua i la zona reflecteixen la voluntat de mantenir i difondre uns determinats textos i d'arribar a un públic.

IHE
(Secretaria de la revista)

Traducción de la reseña anterior:

Número monográfico de la revista *Anuario de Estudios Medievales*, dividido en tres ámbitos: léxico (con cinco trabajos), interpretación (contiene seis estudios) y traducción (incluye cuatro artículos). En el cual se revisan aspectos vinculados a la autenticidad y copia del texto, tipo de fuente, idioma vulgar o latín, proyección de una obra más allá de su ámbito de redacción. En primer lugar se considera el léxico como una herramienta para sugerir e innovar y tanto se puede aplicar al texto original como a las traducciones. Nos muestra la problemática del léxico, la construcción e interpretación del texto, a partir de la presentación de 15 temas que se basan en el latín, francés, occitano, catalán, castellano o italiano.

Encontramos de Pedro SÁNCHEZ-PRIETO BORJA la caracterización de la *General estoria* de Alfonso X el Sabio (1221-1284) y como los colaboradores del rey emplean preferentemente el latín, árabe, francés o castellano. En cuanto a la lengua occitana consta el estudio de Anna Maria MUSSONS sobre la evolución semántica del término “entender”, a partir del latín (“intendere”) basándose en la lírica trovadoresca. Meritxell SIMÓ revisa las inseciones líricas trovadorescas en textos narrativos, como el *Roman de la Rose* de Jean Renart. Abel SOLÉ se refiere al autor anónimo “Curial e Guelfa” (1443-1450), profundiza en las canciones de gesta y el caballero ideal de los humanistas, combinando términos catalanes y franceses. Vicent MARTINES dedica su estudio a Joan Roís de Corella, un poeta valenciano del s. XV, con muchos recursos lingüísticos.

En cuanto a la segunda parte, Pere J. QUETGLAS observa los vínculos entre el lenguaje jurídico y el lenguaje poético, a partir de la inclusión de recursos poéticos en un documento legal: el acta de confirmación de la dotación de la iglesia de Sant Pere de Besalú, redactada en el s. X por Miró Bonfill, conde de Besalú y obispo de Gerona. Marion CODERCH revisa el léxico feudal de los trovadores occitanos de los siglos XII y XIII recogido por los poetas valencianos y catalanes de finales de la Edad Media. Los términos en uso ayudan a conocer otros aspectos sociales. Antòria CARRÉ muestra las diferencias entre el lenguaje técnico y el literario, junto con los cambios que hay en ambas versiones de la traducción catalana del *Regimen sanitatis ad regem Aragonum* de Arnau de Vilanova (1305-1308). Sobre todo la presencia de términos de sanidad en la literatura. Anna KLOSOWSKA se refiere al paso de fronteras léxicas entre ciencia y arte, estudiando el término “individuo”, propio de las matemáticas y de la ciencia natural en el s. XIV. Ángel ESCOBAR analiza la influencia de la filosofía de Aristóteles en Ramón Llull (ca. 1232-1315) y Arnau de Vilanova (ca. 1235/38-1311/13). Joan SANTANACH revisa la manera como Llull adapta su pensamiento a la literatura.

El tercer apartado está formado por los trabajos de: Francisco Javier PUEYO MENA y Andrés ENRIQUE-ARIAS que se refieren al léxico de las traducciones bíblicas castellanas del s. XV, y como se combinó la adaptación a la tradición y la voluntad de llegar a un público. Lluís CABRÉ y Albert LLORET estudian *Llibre de Fortuna i Prudència* (ca. 1381) de Bernat Metge y las traducciones renacentistas de Ausias March. Metge se adapta a la audiencia cortesana e introduce léxico de origen occitano y del catalán coloquial. Ausias March realiza la traducción al castellano y al latín. Susanna ALLÉS TORRENT se centra en la traducción en la Edad Media teniendo en cuenta el acercamiento político y cultural de los territorios ibéricos e italianos, y las traducciones de clásicos latinos y griegos y de los humanistas italianos. Marta MARFANY comenta la traducción del *Inferno* de Dante por Pedro Fernández de Villegas en el s. XVI, operando cambios de formato que acaban repercutiendo en el contenido.

Por lo tanto el volumen nos muestra la importancia de la traducción y de la transmisión de los conocimientos durante la Edad Media y el Renacimiento, el mantenimiento de las fuentes latinas. Los cambios según la lengua y la zona reflejan la voluntad de mantener y difundir unos determinados textos y de llegar a un público.

IHE
(Secretaria de la revista)